

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1185575/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליעזר איגרא, הרב שלמה שפירא, הרב צבי בן יעקב

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד חנן דרי)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד אלדד אופק)

הנדון: חובת חלוקת הרכוש מחדש כתוצר של ביטול הסכם בעניינה; מועד יישומה

החלטה

לפנינו תגובת המשיב לבקשת המערערת למתן צו לפירוק השיתוף בדירת הצדדים.

נקדים ונאמר כבר עתה כי דינה של בקשת המערערת להידחות, בשלב זה לפחות, אך חובתנו לומר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים כי דחיית הבקשה אינה עומדת בזיקה לתגובת המשיב אלא נובעת מהטעם שיבואר עוד להלן. תגובת המשיב כשלעצמה היא תגובה בלתיראויה ובכחינת זלוול באינטליגנציה של בית הדין.

ובמה דברים אמורים?

בפסק דיננו, פסק דין חלוט שלאחריו גם נדחתה בהחלטה מנומקת בקשת המשיב לשינוי, קבענו כי ההסכם שערכו הצדדים בדבר חלוקת רכושם – ושכללו נקבע כי הגן שבבעלותם יעבור לרשות המערערת ואילו הדירה שבבעלותם לרשות המשיב – בטל. אף שמוכן מאליו כי משבטל הסכם לחלוקת רכוש הרי שהצדדים נותרים שותפים ברכוש ונדרשת הכרעה שיפוטית בדבר חלוקתו, לא הסתפקנו במוכן מאליו אלא כתבנו דבר דבור על אופניו:

מכיוון שקבענו שההסכם בטל יש לערוך איזון משאבים שוויוני בין הצדדים תוך בירור מה גובה הזכויות שהיו לבני הזוג, אם היו כאלה מעבר לשווי הדירה, שווי הגן והזכויות הפנסיוניות; מה גובה החובות שהיו מוטלים על בני הזוג במועד אישור ההסכם, בין החובות שהוזכרו בדוח האקטואר בין חובות אחרים שנטענו ושהאקטואר לא עסק בהם בחוות דעתו, ומי פרע חובות אלו.

לאור האמור, בית הדין ממנה את רו"ח [...] להשלים את חוות דעתו האקטוארית [...] לכשתוגש חוות דעתו המתוקנת ויתקבלו הערות הצדדים לחוות דעת זו יקבע בית הדין אופן חלוקת הרכוש הסופית בין הצדדים.

המשיב בתגובתו מתנגד לחלוקתה של הדירה בין הצדדים בטענה כי למרות לשוננו האמורה והברורה לא כל ההסכם בטל אלא חלקים ממנו – ולראיה: הרי ברור שפסק דיננו לא ביטל את שנקבע בהסכם בענייני הילדים – וכי משכך יש לקבוע כי הדירה תיוותר בידי אלא שחלקים אחרים בהסכם, או כהגדרתו של המשיב "מנגנון חלוקת הרכוש / איזון המשאבים", הם שבטלים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעניין זה נאמר גם כי לשם הצדקת טיעונו מגייס המשיב גם את הטענה כי הלוא מאז החלוקה המדוברת לא השתתפה המערערת בהוצאות הדירה, לטענתו, וכי מנגד הרוויחה בינתיים מן הגן וחלוקה כוללת תצריך גם את חלוקת הרווחים וההוצאות.

כאן נבהיר כי ביטול החלוקה אינו קביעה בנוגע למועד הקרע.

שורת פחות הצדדים בנכס, משנקבע כי חלוקתו בהסכם בטלה, משמעה אכן כי הוצאות הנוגעות להשבחת הנכס וכמותן פירות ההשבחה צריכות להתחלק בין הצדדים, ולעומתן הוצאות שאינן להשבחה אלא לשימוש צריכות להיות מוטלות על המשתמש אם הוצאו לאחר מועד הקרע (ואם הללו הוצאות שלצורך משתמש שאחר חב במזונותיו הכוללים הוצאות אלה – על אותו אחר); פירות עסק שנותר משותף, כגון שבנידוננו, והוצאותיו אף הן אמורות להתחלק, אולם פירות עבודת אחד הצדדים בנכס, אם היו לאחר מועד הקרע, שלו הם, ומוכן כי ייתכן שיש לשום ולקבוע מה מהפירות אם ישנם כאלה יש לייחס לעבודה ומה לנכס. כל אלה עניינים שיכולים להיות מובאים בחשבון בחלוקה הסופית ומופנים לאקטואר אם סבור מי מהצדדים כי יש להם נפקות מעשית, אך אינם יכולים להיות טיעון – ובוודאי לא בניגוד לפסק דין חלוט – לראיית צד שהוציא הוצאות או נטל הכנסות כבעליו היחיד של נכס אחד ואת הצד האחר כבעליו של הנכס האחר.

ונשוב אפוא אל הטיעון המרכזי: משמעות פסק הדין היא רק 'ביטול המנגנון'.

וכאן הבן שואל:

מנגנון החלוקה שנקבע בהסכם יבוטל, אך החלוקה שנגזרה ממנו תיוותר על כנה? כך מבינים המשיב ובא כוחו את לשוננו הברורה? סבורים הם או מבקשים לשכנע אותנו או את אחרים כי כוונת פסק דיננו על קביעותיו הנחרצות כנגד המשיב וכנגד הונאתו את המערערת היא להותיר בידיו את פירות הונאה זו וכי תכליתו ומהותו של פסק דיננו היא שהנייר שעליו הוא כתוב ישמש לצור על פי צלוחיתם של הצדדים – כל אחד על פיה של הצלוחית שעל פי ההסכם המבוטל צריכה להיות בידיו, פסק הדין ובצידו ההסכם גם יחד – או שמא פסק הדין בלבד, לא ההסכם, שהרי הוא נחוץ ושריר למרות ביטולו פרט לביטול חסר המשמעות של 'מנגנון'? רואים הם היגיון וצדק כלשהו בהותרת פירות ותוצאות ההסכם הפסול, ולמצער עיקרם של פירות אלה, בידי מי שקבענו כי הונה את רעהו בהסכם זה, למרות ביטול 'המנגנון' שנקבע בהסכם ושכאמצעותו או על יסודו נעשתה ההונאה?

או שמא להבנתם של המשיב ובא כוחו כוונת פסק דיננו היא לחצאין – את שנטל המשיב על פי ההסכם נותר בידיו, את שנטלה המערערת – כבשת הרש – נבחן מחדש?

הכי מתכוון בא כוחו המלומד של המשיב ברצינות להשוות לענייננו את אייביטולו של ההסכם בענייני הילדים, שלא נאמר בענייננו דבר בפסק הדין? אין הוא יודע את שכל יודעי דת ודין, וכל המבין דבר בענייני החוקים הנוגעים להסכמים אלה יודעים כי מן הבחינה המהותית ההסכם בענייני הילדים וההסכמים בענייני הרכוש מושגתים על פלטפורמות שונות – זה על זכויות רכושיות של הצדדים, זכויות שבעליהם רשאים לעשות בהם כרצונם ותפקידו של בית הדין הוא לוודא שאכן מדובר ברצונם החופשי ובהסכמות שמתוך הבנה; וזה על זכויותיהם של הילדים, חובותיהם של הצדדים כלפיהם, שהצדדים אינם זכאים מלכתחילה לעשות בהן כרצונם אלא לפעול לטובת הילדים, אלא שבדרך כלל מוסמכים הם לקבוע את טובת הילדים ולעת מחלוקת מוסמכות הערכאות השיפוטיות לעשות כן וכשהן מאשרות הסכם בעניין תפקידן העיקרי הוא לבחון כי הללו תואמות את טובת הילדים; זה על חוק יחסי ממון וזה על חוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות וחוק המזונות?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לא נהיר למאן דהו מה שנכתב בפסק דיננו במילים ברורות ומפורשות וכמצוטט לעיל "בית הדין ממנה את ר"ח [...] ולקבוע אופן חלוקת כל הנכסים בין הצדדים. לכשתוגש חוות דעתו [...] יקבע בית הדין אופן חלוקת הרכוש הסופית בין הצדדים"?

כל מילה נוספת מיותרת, מי שלא הבין עד כה – או המשים עצמו כלא מבין – לא יבין כנראה דבר, אלא שייאלץ בצווים לבצע גם את שאינו מבין.

ועם זאת כאמור בראש החלטתנו דינה של בקשת המערערת להידחות לעת עתה. הבעלות בנכס היא משותפת במישור העקרוני כאמור, משבטלה החלוקה שבהסכם, אך יישומה המעשי של חלוקה ראוי להיעשות בד בבד עם חלוקת כלל הנכסים שאפשר שבכללה לא תחולק הדירה בחלקים שווים דווקא וייתכן שאחד הצדדים ייטול את כולה בתמורה לנכסים אחרים – אלא שתהיה זו תמורה ראויה ולא כפי שנעשה בהסכם המדובר – או יקנה את חלקו של רעהו וישלם את תמורתו ממקורות שאינם חלק מחלוקת הנכסים. והלוא כך קבענו כי לאחר הגשת חוות דעת האקטואר ולאחר הערותיהם של הצדדים עליה ותשובת האקטואר נקבע את חלוקת כלל נכסי הצדדים (ומובן שיייתכן שנזדקק לצורך כך גם להתמחרות וכדומה).

היותו של המשיב משתמש לבדו בינתיים הנכס אינה סיבה כשלעצמה לחלוק בנכס זה כבר עתה ובנפרד מכלל חלוקת הרכוש, אלא לכל היותר עילה לפסיקת דמי שימוש.

למותר לציין כי אם יתברר כי מי מהצדדים תוקע מקלות בגלגלי החלוקה – בכלל זה תקיעת מקלות בהליך האקטואריה (מה שייבחן בראש ובראשונה על פי דברי האקטואר עצמו ולא דווקא על פי דברי הצדדים) – אפשר שאז תקום עילה לחלק בפועל נכסים מסוימים מייד ולהותיר להמשך את חלוקת האחרים, אך לא בכך עסקינן לעת הזאת.

סוף דבר

א. בקשת המערערת ליתן כבר עתה צו לפירוק שיתוף בדירה המשותפת שקבענו כי ההסכם בעניין העברת הבעלות בה בטל כחלק מביטול הסכם חלוקת הרכוש הכולל שערכו הצדדים בהיותו הסכם מעוול שנכרת בהונאה ואושר מבלי לעמוד בדרישות החוק לוודוא הבנת ההסכם ועשייתו ברצון חופשי נדחית.

ב. דחיית הבקשה היא משום שהחלוקה תעשה לאחר חוות הדעת האקטוארית, כחלק מאיזון הנכסים הכולל, ולא בפני עצמה. משום כך, ולא משום שאין צדק בדרישה העקרונית לחלוקה או מחמת טענותיו המופרכות והמתחכמות של המשיב.

ג. המשיב יישא בשל טענותיו אלה בהוצאות משפט לטובת אוצר המדינה בסך של 2,000 ש"ח. עותק מהחלטה זו יועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות.

ד. החלטה זו מותרת בפרסום בהשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום י' בטבת התשפ"א (25.12.2020).

הרב צבי בן יעקב

הרב שלמה שפירא

הרב אליעזר איגרא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה